

Barraca dels ametllers del Moro

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Raval del Ferran
Alçada: 262

Coordenades:

Latitud: 41.65421
Longitud: 1.84906
UTM Est (X): 404167
UTM Nord (Y): 4612024

Classificació

Número de fitxa 08053 - 502
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XIX

Estat de conservació Bo

Notes de conservació: Es tracta d'una barraca molt homogènia i en una zona de gran bellesa paisatgística. Malauradament, el seu propietari l'està deixant engolir per la bardissa i això comportarà la destrucció amb el temps d'aquesta construcció.

Protecció Legal

Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)

Accés Díficil

Ús actual: Sense ús

Titularitat Privada

Titular: 08052A0020001800000OR

Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch

Data de registre de la fitxa: ds., 15/04/2017 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada en el desnivell de dues feixes, en una peça de terra del Ferran. S'hi accedeix per la pista forestal que puja pel collet de la Vilana, procedent del Raval del Ferran en direcció al Serrat de la Beguda. Un cop arribats al collet, cal entrar des del revolt mateix on hi ha unes alzines, i baixar resseguint la feixa fins a la construcció. Està quedant engolida per un bardissar i costa a primera vista donar-se compte de que es tracta d'una barraca. Està adossada al marge de terra. És de planta mixta, més aviat quadrangular; mesura 3,50 metres aproximadament de costat. La porta, orientada al sud-est està desplaçada a la dreta de la façana principal i mesura 1,15 metres d'alçada per 0,65 metres d'amplada. Conserva la portella de fusta i el gruix dels murs oscil·la entre 0,50 i 0,60 metres. La coberta està realitzada per aproximació de filades; a l'exterior es conserva una bona part de la terra que la protegeix i consolida amb vegetació herbàcia al damunt i algun sèdum. També el voladís, en aquest compost per dues fileres de lloses planes. L'habitable interior mesura 2,00 per 2,25 metres de costat. S'hi localitzen dos tinells, un en el mur sud-oest i l'altre entre la intersecció dels murs nord-oest i nord-est. Darrera del mur sud-oest, hi ha les restes d'una pica moderna per a la realització de la barreja del caldo bordelès. Al voltant, en el marge hi ha rebrots de ceps, testimoni del que havien estat aquestes terres fa uns anys.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 3203.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindees o escaires. A Castellbell i el Vilar aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en alguns ponts per facilitar el pas dels torrents. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície. La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca,

com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

MARTÍN i VILASECA, Fèlix i PREIXENS i LLEVADOT, Josep (2005). Les construccions de pedra seca. Inventari de cabanes de volta, balms murades i aljubs a les terres de Lleida. Pagès editors. Lleida.

QUERALT BOLDÚ, Ramon (2008). Les cabanes de volta de les Borges Blanques. Paisatges, fets i gent. Cossetània edicions. Valls.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

VALLS i PUEYO, Joan (2002). Les construccions de pedra seca al terme de Castellbell i el Vilar; dins Dovella, núm. 78. Manresa, pàgs. 56 - 59.

